

Bruxelles, 28. travnja 2025.
(OR. en)

7679/25

CULT 25
AUDIO 23
SOC 235
SUSTDEV 20
SAN 169
EDUC 120
EMPL 151
RELEX 481
DIGIT 67

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Novi pristup kulturi u Europskoj uniji: Kulturni kompasi i budućnost programa Kreativna Europa – <i>rasprava o politikama</i>

Za delegacije se u prilogu nalaze smjernice predsjedništva o navedenom predmetu s ciljem pripreme za raspravu o politikama na sastanku Vijeća (obrazovanje, mladi, kultura i sport) 13. svibnja 2025.

**Novi pristup kulturi u Europskoj uniji:
Kulturni kompas i budućnost programa Kreativna Europa**

Rasprava o politikama

A. UVOD

Zbog aktualne nestabilne i zabrinjavajuće geopolitičke situacije EU mora biti snažan i ujedinjen. Kultura i kulturna baština izraz su kreativnosti i naše bogate povijesti i čine temelj života zajednice, kulturne raznolikosti i europskih vrijednosti. Istodobno se europski kulturni i kreativni sektor suočavaju s dosad nezabilježenim izazovima. Rуска agresija na Ukrajinu i njezina surovost jasno pokazuju da je ugrožena i kulturna baština. U sukobima, u kojima zajednička europska kultura i baština postaju žrtvama rata, ključno je razviti socijalnu i institucionalnu otpornost, kao i strategije kojima se kultura, baština i održivi razvoj stavljaju u središte politika oporavka.

Stoga je u ovoj ključnoj fazi za Europu potrebno preispitati našu potporu kulturi i kulturnom i kreativnom sektoru. Iščekujemo objavu višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2028. – 2034., kojim će se odrediti opseg i parametri buduće financijske potpore EU-a za kulturu. Usporedno s time i kao odgovor na poziv Vijeća, Europska komisija radi na Kompasu kulture, sveobuhvatnom strateškom okviru za usmjeravanje i iskorištavanje brojnih dimenzija kulture koji bi trebao pružiti smjernice za goruća pitanja s kojima je europski kulturni i kreativni sektor suočen.

B. BUDUĆNOST PROGRAMA KREATIVNA EUROPA

U tom je kontekstu program Kreativna Europa – najvažniji instrument za potporu europskom kulturnom i kreativnom sektoru koji financira EU – od posebnog interesa za sve države članice. Inicijative provedene u okviru tog programa omogućile su pružanje znatne potpore prekograničnoj suradnji, promicanje kulturne i jezične raznolikosti, udruživanje stručnog znanja te razvoj potencijala i dosega europskih subjekata u kulturnom i kreativnom sektoru. Doprinijele su i jačanju profesionalizacije i konkurentnosti kulturnog i kreativnog sektora te rastu na globalnom tržištu.

Priprema i provedba programa Kreativna Europa i dalje je u nadležnosti Europske komisije. U siječnju 2025. ministri i ministrice kulture 27 država članica EU-a potpisali su dopis upućen potpredsjednici Henni Virkkunen i povjerenicima Glennu Micallefu i Piotru Serafinu, u kojem su naglasili važnost kulture za razvoj i raznolikost Europe i naveli da bi trebalo nastaviti sa zajedničkim naporima za održavanje tog programa. Ministri i ministrice kulture EU-a napomenuli su da je program Kreativna Europa jedini program EU-a posebno osmišljen za potporu suradnji između kulturnih i kreativnih organizacija, umjetnika i kulturnih djelatnika. Naglasili su da kultura ima ključnu ulogu u zaštiti zajednice vrijednosti, obogaćivanju našeg zajedničkog europskog identiteta i povećanju socijalne kohezije te da istodobno podupire inovacije i konkurentnost. Osim toga, kultura potiče osjećaj pripadnosti i građanski angažman, što je ključno za očuvanje demokratskih vrijednosti EU-a. Napomenuli su da nikad nije bilo potrebnije surađivati u kulturnom i kreativnom sektoru na razini EU-a, posebno u kontekstu digitalne transformacije koja je u tijeku i u svijetu koji se stalno mijenja.

Volja za nastavak programa Kreativna Europa potvrđena je u zaključku dopisa:

(...) kako bismo osigurali da se taj sektor može i dalje prilagođavati i napredovati u globalnom okružju koje se brzo mijenja, mi, niže potpisani ministri i ministrice kulture, snažno pozivamo Europsku komisiju da nastavi prioritizirati kulturnu raznolikost i umjetničku slobodu. Ponovno potvrđujemo da kulturni i kreativni sektor, uključujući audiovizualnu industriju, zahtijevaju učinkovite sektorski prilagođene poticaje EU-a. Ti poticaji moraju biti vrlo vidljivi i strateški osmišljeni za potporu kulturnoj suradnji i stvaranju sadržaja. Njima bi se trebalo osigurati da strategije i prioritete financiranja EU-a budu fleksibilni i da odgovaraju na potrebe sektora koje se brzo mijenjaju, kao i na digitalne izazove i tehnološke inovacije. Ne prejudicirajući pregovore o proračunu EU-a, željeli bismo naglasiti da samo takvim ciljanim mjerama možemo zaštititi dugoročnu otpornost, konkurentnost i vitalnost europskog kulturnog i kreativnog ekosustava. Veselimo se nastavku zajedničkog rada i daljnjem jačanju uloge Europe u poticanju kulturne raznolikosti, kreativnosti i inovacija.

Jasno i čvrsto stajalište ministara i ministrica kulture EU-a ključan je element koji treba uzeti u obzir u tekućem pripremnom procesu za jačanje programa Kreativna Europa u budućnosti.

C. NOVI KULTURNI KOMPAS

Kulturni kompas vodeća je inicijativa u mandatnom pismu povjerenika Glenna Micallefa. Kompas bi trebao doprinijeti uključivanju kulture u opće ciljeve politike EU-a, ponovno potvrđujući vrijednosti i vodeća načela EU-a, s konačnim ciljem da kultura svima postane pristupačnija. Njime bi se trebalo odgovoriti na potrebu za strateški usmjerenijim i dosljednijim pristupom u potpori EU-a kulturi, kojom se odgovara na politički i geopolitički kontekst pun izazova.

Komisija je započela s pripremama za tu stratešku inicijativu, uključujući prvu produktivnu razmjenu s državama članicama EU-a održanu na neformalnom ministarskom sastanku u Varšavi 8. travnja, s naglaskom na temeljnim vodećim načelima za oblikovanje politika EU-a u području kulture koja će biti sadržana u budućem Kompasu kulture i potvrđujući ključne smjernice. Države članice snažno su istaknule inherentnu vrijednost kulture i potrebu za jamčenjem umjetničke slobode, zaštitom kulturne raznolikosti i kulturne baštine te izgradnjom otpornosti sektora, uz doprinos digitalne tehnologije pripravnosti i pristupačnosti kulture. S obzirom na klimatske promjene oblikovatelji politika u području kulture trebali bi uzeti u obzir i održivi razvoj te osigurati ulaganja u inovacije i tehnološku transformaciju, imajući pritom u vidu utjecaj umjetne inteligencije na taj sektor. Mnogi su umjetnike i stvaratelje okarakterizirali kao ključni kapital, zalažući se za zakonodavstvo kojim bi se omogućili bolji radni uvjeti i pravedne plaće te poboljšala socijalna zaštita. Sudionici su jednoglasno istaknuli ulogu kulture u izgradnji demokracije, dobrobiti i zdravlja društava te je zbog toga spomenuto uključivanje kulture u politike EU-a i kulturnu diplomaciju.

Nakon konstruktivnih rasprava na neformalnom ministarskom sastanku, sastanak Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport 13. svibnja bit će prilika da ministri i ministrice prodube razmjenu mišljenja o ključnim temama kulturne politike koje su dio Kulturnog kompasa kako bi se odgovorilo na glavne izazove za kulturu te kulturne i kreativne sektore i industrije.

Sveobuhvatni postupak savjetovanja za Kulturni kompas uključuje pisano savjetovanje (internetsku anketu) i radni seminar zakazan za 17. lipnja 2025. u Bruxellesu, čiji će domaćini biti Europska komisija i predsjedništvo. Cilj je tih savjetovanja olakšati sudjelovanje država članica u osmišljavanju buduće strateške potpore politike EU-a za kulturu.

D. PITANJA ZA RASPRAVU O POLITIKAMA

Ministre i ministrice u tom se kontekstu poziva da iznesu svoje mišljenje o sljedećim pitanjima:

1. S obzirom na trenutačne izazove s kojima se suočavaju kulturni i kreativni sektor, navedite treba li program Kreativna Europa prilagoditi kako bi se bolje odgovorilo na te izazove i, ako da, kako?
2. S obzirom na trenutačni geopolitički kontekst, kako Kulturni kompas može prekinuti *status quo* i osigurati da se uz nove političke prioritete koji se pojavljuju na razini EU-a i država članica prepozna strateška važnost kulture?

Vrijeme za izlaganje ne smije biti dulje od tri minute.

Predsjedništvo poziva ministre i ministrice da svoje izjave podnesu u pisanom obliku nakon sastanka Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport. Vaši će prijedlozi biti proslijeđeni Europskoj komisiji kao doprinos za daljnju pripremu budućeg programa Kreativna Europa i Kulturnog kompasa.
